

Annick de Souzenelle

BOTEZUL DE FOC

„A răspuns Ioan tuturor, zicând:
Eu vă botez cu apă, dar vine
Cel ce este mai tare decât mine,
Căruia nu sunt vrednic să-l leg
cureaua încălțămintelor.
El va boteza cu Duh Sfânt
și cu foc...” (*Luca 3, 16*)

În persoana lui Hristos, numit „al doilea Adam”, creștinii contemplă două naturi. Pe de-o parte, El este Dumnezeu, cea de-a doua persoană a Sfintei Treimi. Pe de altă parte, prin întruparea Sa în lumea exilului nostru (a căderii), El este Om. Dar dacă, pentru a fi printre noi, ia trupul animal al omului aflat în exil, El este, de asemenea, Om din punct de vedere ontologic – creat după „chipul” lui Dumnezeu și chemat să cucerească „asemănarea” în dinamica celor trei botezuri: botezul cu apă, botezul cu foc și botezul corespunzător matricii craniului ¹. Știm foarte puțin despre ultimele două botezuri și mă tem că nici pe primul nu-l cunoaștem prea bine!

Pentru majoritatea creștinilor, deseori, botezul se reduce la un ritual exterior. Dar dacă acest ritual nu îl trimite pe creștin către o realitate interioară, el rămâne formal, orizontalizat în plan social, fără conștientizarea semnificației sale ca act verticalizant. Iată de ce ignorăm celelalte două botezuri, care pun în lucrare verticalizarea ființei printr-o întoarcere la normele ontologice.

Cele trei etape de creștere a ființei

Cartea Facerii ne arată dinamica „lucrării” divino-umane care îl conduce pe Adam (umanitatea) pe calea de la *chip* la *asemănare*. Ea ne dezvăluie faptul că matricea unde se desăvârșesc cele trei etape de creștere a ființei este prezentă în Adam (în noi toți). Această matrice se numește *Adamah*.

La început, spațiul interior al lui *Adamah* se face matrice de apă, apoi matrice de foc, apoi, în sfârșit, se face matrice a craniului. Din ea, Adam se va naște pe sine, din pământ nou în pământ nou, plecând de la aceste „ceruri” interioare. C

erurile

– alt nume pentru

Adamah

– sunt numite astfel deoarece ele conțin imaginea divină fondatoare, nucleul ființei înconjurat de o „pepinieră” de energii potențiale cu care Adam trebuie să se întâlnească, să le numească și să le integreze pentru a crește.

Corpul nostru biologic, animal, propriu omului în exil, poartă în partea lui subtilă acest corp ontologic construit pe temeiul celor trei matrice. „Cerurile sunt înlăuntrul vostru”, îi asigură Hristos pe apostoli.

Toate tradițiile cunosc aceste matrice, pe care tradiția chineză le numește „câmpuri de cinabru”. Cinabrul este materia în care Omul își trăiește mutațiile care îl readuc pe calea eternității.

Amerindienii cunosc și ei trei matrice: de apă, de foc și de „măduvă” (o materie care face legătura între apă și foc). „Viața înseamnă integrarea unui potențial de energii”, afirmă fizica cuantică. De patru mii de ani, Biblia – pe care nu mai știm să o citim – nu spune nimic altceva!

În lumea exilului nostru „normalizat”, în care Satana a devenit prinț, acest potențial de energii se află în mâinile prințului devorator și maestru al uitării.

Botezul cu apă

Cu toate acestea, înainte de drama exilului – în cea de-a șaptea zi a Facerii, după ce Dumnezeu l-a diferențiat pe Adam față de *Adamah* a sa, cealaltă „latură” a lui, numită acum *Ishah*

și având calitatea de „soție” –, primul Adam „adoarme”, pătrunzând în noaptea matricii sale de apă, care ascultă încă de regulile ontologice. El experiază, astfel, un extaz, recunoscând că *Ishah*

a lui este „os din oasele sale și carne din carnea sa”. Ea reprezintă totalitatea cerurilor sale interioare, cu care trebuie să se cunune și să le cucerească. Acest somn trezitor îi relevă nu doar calea pe care o are de parcurs, dar și că o poate parcurge numai deoarece nu se mai confundă cu cea cu care trebuie să se cunune (

Ishah

a sa) și să o cultive (

Adamah

a sa).

În această etapă a căii, putem auzi ce spun Evangheliile despre Hristos, Al Doilea Adam, după ce a primit botezul cu apă: „Atunci, Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, pentru a fi ispitit de către diavolul” (*Matei* 4, 1). Căci primul Adam s-a întâlnit și el cu Satan – sub forma șarpelui – înainte de a intra în matricea de foc. Știm că nu va intra acolo. În schimb, el va părăsi calea asemănării, oferindu-se ca pășune celui care îi va devora energiile conținute în țărâna simbol a multiplicității, a căror menire ontologică este de a construi unitatea. Astfel sterilizat, Adam regresează în starea de confuzie animală proprie celei de-a șasea zile a Facerii, dinaintea procesului de diferențiere. Stare în care ne aflăm încă, precum un fœtus incapabil să se nască și menit morții. Nu întâmplător, îngerul o vizitează pe Sfânta Fecioară în cea de-a șasea lună a anului ².

Hristos vine în exilul nostru – în miezul acestei lumi animale, încălzit de suflul măgarului și al bouului – pentru a învinge moartea și a readuce ³ în nările noastre suflul de viață al Sfântului Duh. De asemenea, El redeschide calea asemănării, redinamizând-o și asumându-și, în acest scop, cele trei etape matriciale.

Botezul cu foc

După ce a fost botezat cu apă în Iordan, Iisus se întâlnește cu Satana, care Îl supune aceluiași probe ca pe primul Adam. Dar, în loc de a-i conferi puterea pe care primul Adam i-a dat-o, instituindu-l ca dușman al omenirii sau confirmându-i acest rol, Iisus Își respinge adversarul. Învingător asupra Satanei, Iisus este introdus în matricea de foc. Întreaga Sa viață publică este o mărturie în acest sens. Umanitatea Sa este reală, dar este vorba despre o umanitate în acord cu normele ontologice, nu de realitatea noastră de oameni exilați și ruși de propria interioritate. Ceea ce numim noi „real” nu este decât cochilia lucrurilor, aparența lor. Hristos trăiește în miezul lor.

În matricea de foc – Gheena, *Ghehinom* în ebraică, numele fluviului de foc care simbolizează dragostea lui Dumnezeu pentru Om în cea de-a doua etapă a creșterii sale (

Facerea

2, 13) – Hristos Își pune centura războinicului, întrând într-un război sfânt cu toți demonii umanității, se măsoară cu ei și le integrează energiile, care Își eliberează astfel informațiile și formează un Om nou, făcând să urce seva în Arborele Cunoștinței, al cărui fruct Omul este menit să devină.

Iisus se măsoară și cu demonul ascuns în spatele fiecărei maladii (paralizia, orbirea, surzenia): cu demonul orgoliului care arde pielea leproșilor; cu demonul lenei, poate cu cel al crimei, ascuns în spatele mâinii uscate; cu cel al inconștienței din spatele hemoragiei necontrolate; cu demonul adulterului și cu cel al prostituției, păcatele unei umanități care, deși menite cununiilor divine, se dăruiește falșilor soți și tuturor obiectelor ce-i reprezintă dorințele.

Acești demoni sunt legiune! Iisus îi integrează, vindecă bolnavii și iartă. Nu suntem decât martorii gestului exterior – coaja mării opere –, dar Iisus acționează în miezul Gheenei: „Cel ce are urechi de auzit, să audă!”, repetă doctorul sufletelor și al trupurilor, invitându-i pe ai Săi – și pe noi toți – să intrăm *în lăuntrul* evenimentului.

Prin chiar aceste evenimente, Iisus Își afirmă misiunea mesianică. Când Ioan Botezătorul, aflat în închisoare, vrea să știe dacă El este Cel Care trebuie să vină, Iisus răspunde: „Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți: Orbii își capătă vederea și șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește!” (*Matei* 11, 5). Morții învie!

În matricea craniului

Dacă Lazăr revine la viață, dacă el reintră în dinamismul căii către asemănare, este deoarece Iisus a intrat în mirosul fetid ⁴ al mormântului celei care este „ajutorul lui Dumnezeu”, *Eli'ezer, Is hah*

a lui Dumnezeu – umanitatea întregă. Creându-L pe Adam, Dumnezeu îi dăruiește o altă „latură”, un „ajutor” pentru a comunica și a se cununa cu ea. Umanitatea se cunună cu Dumnezeu în persoana lui Lazăr. Batjocorită de Satan, vampirizată, moartă, ea este readusă la viață, este redată adevăratului Soț.

Înainte acestui demon înfricoșător, Iisus se înfioară și plânge. Confruntarea va fi cumplită. Acest demon este demonul dragostei. Căci dacă din punct de vedere ontologic dragostea este divină, ea este diabolică în perversiunile sale. Adesea grosolane, acestea din urmă pot fi câteodată de o asemenea subtilitate încât, orbiți de viclenia șarpelui, ne par de-a dreptul sublime.

De fapt, „nimic din ceea ce nu este asumat nu este mântuit”. Și totul este mântuit prin Hristos, Care a asumat tot în ființa Sa de Om ontologic. „Totul s-a săvârșit acum”, spune El. Întreaga Sa natură este acum dragoste arzătoare, Erosul pur este exprimat de natura animală prin calitatea dragostei care îi este proprie – în sexualitate. Însă Hristos îl întâlnește pe demonul Erosului în aspectul său de dinaintea manifestării sexuale: îl întâlnește în energia maximală din care provine.

Natura umană a lui Hristos este anterioară exilului și aparține ordinii care, în matricea de foc, corespunde cu scara pe care urcă și coboară ierarhiile îngerești. Iisus urcă fiecare treaptă, cea mai înaltă fiind cea a Erosului. La acest nivel de profunzime și de înălțime Iisus întâlnește demonul Erosului, luptă cu el și se unește cu el ⁵ – cele dintâi fructe ale Învierii. Intrat aici, în matricea craniului, Iisus se măsoară cu însuși Satan – apoi învie!

Traducere de

Marian STAN

[1] Botezul care simbolizează cele din urmă cununii interioare, corespunzătoare morții și Învierii Mântuitorului. Să ne amintim că în ebraică *Golgotha* înseamnă „Căpățână”. (*N. trad.*)

[2] Este vorba despre anul bisericesc.

[3] În original: *reinsouffler*.

[4] În original: *la puanteur*.

[5] În sensul că îi integrează energiile.

DE VORBĂ CU DOAMNA ANNICK DE SOUZENELLE

Discipolă directă a marelui teolog rus în exil Jean (Eugraph) Kovalevski, fină cunoscătoare a limbii ebraice și a kabbalei, Annick de Souzenelle s-a convertit la Ortodoxie cu peste o jumătate de secol în urmă. Trei dintre cărțile sale au apărut și în românește, la Editura Amarcord din Timișoara: *Symbolismul corpului uman* (1996), *Oedip interior* (1999) și *Egiptul interior sau cele zece plăgi ale sufletului* (2001). Interviu tradus aici ne va ajuta s-o cunoaștem mai bine.

Reporter: Doamnă Annick de Souzenelle, până unde trebuie să urcăm în timp pentru a găsi originile vocației d-voastră? Și înțeleg prin origini nu doar momentul când ați simțit Celui ce vă călăuzește astăzi pașii, dar și punctul de ruptură dincolo de care, fie că ați dorit-o sau nu, drumul d-voastră în viață a trebuit să se îndepărteze de cărările bătute. Adesea, acest punct de pornire se află în copilărie...

Annick de Souzenelle: Dacă trebuie, într-adevăr, să urcăm până la originea cea mai îndepărtată, voi spune că prima mea amintire precisă datează din leagăn. Văd încă în fața ochilor alternanța puternică de umbră și lumină pe care am simțit-o atunci. În momentele când soarele nu se ascundea după nori, el strălucea în toată splendoarea. Azi, interpretez această amintire ca pe o permisiune de a uni Lumina și Tenebrele în mine însămi. Aceasta este, de mulți ani, esența eforturilor mele. Dincolo de amintirea despre care am vorbit, trebuie spus că absurditatea vieții m-a marcat de timpuriu. Poate ar fi mai bine să reformulez: mă refer la existența de-a dreptul absurdă a „adultilor” din jurul meu, existență ce-mi era destinată și mie. Tatăl meu a fost grav rănit, atât fizic, cât și psihic, de experiența trăită în tranșeele Primului Război Mondial. Fiind avocat la Rennes, el primea deseori în vizită prieteni care trecuseră prin același infern. Copilă fiind, eram îngrozită să văd cum, în timpul acelor mese festive, adulții nu izbuteau să „trăiască” decât reconstituind atmosfera anilor de război. Cu tot respectul pentru sacrificiile făcute de generația lor, acum pot spune că li se potrivea perfect cuvintele lui Jean Schlumberger: „Există persoane care se aseamănă cu frunzele moarte: trebuie să bată vântul pentru ca ele să aibă iluzia că trăiesc”. În sânul micii burghezii de provincie, viața lor era de o banalitate înfricoșătoare! Printre cei ce mă încojurau, doica era singura ființă capabilă a dăruirii căldură umană. Deși „incultă” după standardele societății, ea avea din plin acea „cultură a inimii” care lipsea celorlalți. Dacă nu-mi atingeam mama aproape deloc – căci așa ceva „nu se cuvenea” – doica îmi oferea dimensiunea tactilă, proximitatea umană, căldura animală care a dat copilăriei mele un echilibru indispensabil. Din păcate, la vârsta de cinci ani – după ce familia mea s-a destrămat – m-am pomenit la Paris, dată în grija călugărițelor. Lipsită de repere geografice și afective, episodul a fost o veritabilă coborâre în Infern. Călugărițele mă considerau taciturnă și eram deseori pedepsită. A fost o perioadă teribilă! Dacă astăzi îndrăznesc să vorbesc despre „necesitatea coborârii în Infern”, o fac în cunoștință de cauză. Am văzut acești monștri!

R.: Ce anume v-a ajutat să reveniți la suprafață?

A. d. S.: Ceea ce m-a salvat a fost numai prezența divină (*le goût du divin*) care mi s-a revelat încă de la început. Îmi amintesc foarte clar că mi-am zis – la vârsta de 5 ani! –: „Nu putem conta decât pe Tatăl din Ceruri”. De atunci încolo, întreaga mea viață s-a întemeiat pe această certitudine. [...]

R.: În acea vreme, pentru d-voastră, „Tatăl din Ceruri” era Cel al catehismului?

A. d. S.: Copilul percepe aceste lucruri foarte concret, dar tocmai asta e esențial! Credința a fost întotdeauna pentru mine o realitate mai concretă decât masa care se află între noi. Și această credință nu m-a părăsit niciodată. Oamenii sunt singurii vinovați pentru absurdul din lumea în care trăim. Nu Dumnezeu ne face fericiți sau nefericiți. Oamenilor le place să facă rău, se joacă cu Răul, iar milostivenia divină nu e implicată în această tragedie umană. Adulții din jurul meu preferau să joace câte un rol, în loc de a-și lua destinul în mâini. Iată de ce erau singurii responsabili. E adevărat, credința m-a însoțit întotdeauna, dar mi-am dat repede seama că Biserica Romană ne inocula un sistem ce nu răspundea deloc elanului mistic pe care-l trăiam. Pe la 16-18 ani, m-am revoltat împotriva moralismului insuportabil al acelei epoci, care ne menținea într-o stare de dependență, de parcă ar fi trebuit să rămânem mereu copii. Dacă, de pildă, întrebam de ce șarpele a mușcat-o pe Eva de călcâi, de ce îngerul l-a rănit pe Iacob la nivelul șoldului, de ce Hristos a spălat tocmai picioarele discipolilor pentru a purifica, simbolic, Omul, fie mi se dădeau răspunsuri inepte, fie mă considerau drept o mică orgolioasă. Dar dorința mea era să aflu! [...]

R.: Confruntată cu această mentalitate ce oprimă inteligența, bănuiesc că studiile dumneavoastră în domeniul matematicii v-au ajutat să răspundeți acestei dorințe aproape mistice de a cunoaște. Ați dorit, probabil, să descoperiți Structura Internă a lumii, grație căreia atât de multe enigme își găsesc dezlegarea...

A. d. S.: Să fiu sinceră, am abordat studiul matematicii pentru că vroiam să calc pe urmele mamei mele, care fusese una dintre puținele absolvente de bacalaureat din vremea ei. Dar problemele de geometrie și trigonometrie m-au pasionat de-ndată și trebuie spus că asemenea exerciții de ordin rațional au contribuit efectiv la structurarea mea interioară. Însă, la nivelul matematicilor superioare, apare foarte repede riscul de a te închide într-o lume abstractă și sterilizantă. Iată de ce, după câțiva ani, brusc, am abandonat totul! A fost o veritabilă răsturnare de situații, ce mi-a permis să trec de la foarte abstract la foarte concret: mă pregăteam pentru a deveni infirmieră. După ce evoluasem într-o lume exclusiv mentală, aveam nevoie să intru în contact nemijlocit cu oamenii, să ating bolnavii, să-i iubesc...

R.: Cum bine spuneți, înainte de a deveni psihoterapeutul care îi „trezește” pe oameni, i-ați adormit, în calitate de anestezist.

A. d. S.: Să zicem că instinctul m-a călăuzit către această împrejurare, în care, prin contactul permanent cu suferința celorlalți, omul e mereu confruntat cu problema Sensului. Acești 15 ani constituie o experiență pe cât de minunată, pe atât de dureroasă. Căci este dureros a nu ști să răspunzi întrebărilor puse de bolnavi: „De ce am ulcer la stomac, doamnă? De ce, de ce...?”. La rândul meu, am jucat rolul celui care știe, deși n-aveam habar!

R.: O dată ruptă de Biserica Romano-Catolică, ați renunțat complet la religie?

A. d. S.: Da, complet. Credința mea nu se putea exprima în cotidian. Pierdusem chiar practica rugăciunii. Pe acest plan, mă simțeam înșelată. Formele de expresie ale religiei nu mă mai interesau. Erau importante numai aspectele concrete ale vieții. La vârsta aceea, zicem: „Vreau să trăiesc din plin! Cel puțin, e ceva concret”. A trebuit să resimt un șoc teribil pentru a reînvăța să mă rog. Ei, bine, s-a întâmplat în Maroc, unde am lucrat timp de 5 ani. Într-o duminică după-amiază, fiind de gardă, mă aflam singură la căpătâiul unei tinere marocane. După ce fusese supusă unei operații relativ simple, a suferit o embolie subită, ce avea să-i aducă moartea. Orice act medical îmi era cu desăvârșire interzis și, în absența medicului, nu puteam face altceva decât s-o privesc cum se stinge. Însă de cealaltă parte a patului era mama bolnavei, care, perfect calmă, se ruga. Atunci am înțeles singurul mod în care o mai puteam

ajuta. [...] În acea zi, în doar câteva minute, am reînvățat puterea rugăciunii.

R.: Dar cum se putea ea exprima, așa departe de orice formă instituționalizată?

A. d. S.: Tocmai asta nu știam! Așadar, am părăsit Marocul, căci nu puteam să rămân prinsă la nesfârșit între lumea colonială, cu mentalitatea ei insuportabilă, și, pe de altă parte, o lume arabă în care nu-și găsea locul o femeie singură, mai ales că făcusem greșeala de a nu-i învăța limba. Revenind în Franța, am continuat să mă revolt împotriva normalizării absurdului, adică împotriva a ceea ce s-ar putea numi legitimarea mediocrității, ca și cum ea ar fi normală. Nu puteam suporta anecdoticul și atmosfera frivolă a micilor grupuri, demisia în fața banalității. În jurul meu, majoritatea oamenilor cadea pradă non-sensului, ba, mai rău, nici nu conștientizau situația! Mă dedicam cu totul muncii mele, relației mele cu pacienții. Acum știu că de la ei am învățat totul. Apoi, m-am hotărât să plec în India, pentru a mă alătura unui văr al mamei mele, care, absolvent de Politehnică fiind, ajunsese discipolul lui Sri Aurobindo, la Pondicherry. El a înființat o universitate în cadrul ashramului de acolo. Desigur, era renegat de familie, care-l considera un fel de oaie neagră. Citindu-i scrisorile și cărțile trimise din India, am exclamat: „Iată singurul om inteligent din familie!”.

R.: Vă pregăteți, deci, să vă alăturați unor oameni pe care nu-i cunoșteți și să vă rupeți de propriile origini. Oare creștinismul nu mai avea nici un viitor pentru d-voastră?

A. d. S.: Fără viitor, în ciuda comorilor pe care le-a reprezentat în trecut. Desigur, ruperea de Hristos era dureroasă. Dar, cel puțin, acolo oamenii aveau acces la o mistică veritabilă, o mistică despre care eram sigură că mi se potrivea. Dacă îmi amânam plecarea, era din pricina bătrânei mele doici, pe care o aveam în grijă și nu puteam în nici un caz s-o abandonez. Dar decizia mea era cât se poate de fermă. Hotărâsem să plec imediat după ce doica va părăsi această lume. Așteptând, repetam în sinea mea, fără încetare, ca o mantra: „Annick, răbdare absolută, răbdare absolută....” Era maniera mea proprie de a interoga viața, despre care eram sigură că, dacă avea vreun sens, mi-l va revela într-o bună zi. Iubeam prea mult acest sens și era imposibil să nu mi se răspundă. Așadar, „răbdare absolută”.... căci are să vină.

R.: Și a venit, dar nu în maniera pe care v-ați imaginat-o. N-a trebuit să plecați în Asia pentru a vă „întoarce la izvoare”. Ați regăsit izvoarele creștine, fără a mai face un ocol prin Orient. Ce v-a determinat să renunțați la plecare? O conștientizare treptată a propriilor rădăcini spirituale, sau a fost încă una dintre acele rupturi bruște care v-au marcat tinerețea?

A. d. S.: A fost un șoc, o experiență extrem de tulburătoare, ce a determinat întâlnirea cu acela care avea să devină maestrul meu spiritual, părintele Eugraph Kovalevski. Dacă povestesc acum acel eveniment, n-o fac dintr-un apetit pentru senzațional, ci pentru a vă face să înțelegeți măsura în care el a fost cauza unei evoluții majore. Era în 1958, cu doi ani înainte ca doica mea să părăsească această lume. Plecasem pentru a mă odihni câteva zile la Eze, un mic sat din Midi, despre numele căruia am aflat că înseamnă Viață, Zoe. Existau acolo multe galerii unde se expunea pictură, iar eu le vizitam cu mare plăcere, deoarece iubesc mult pictura. Într-o zi, am trecut prin fața uneia dintre galerii, mânată de dorința de a intra în mica biserică a satului....

R.: Acolo ați descoperit ceva, sau, mai precis, pe Cineva...

A. d. S.: Deloc! În drum spre biserică, am auzit o voce interioară care-mi spunea că, refuzând a intra în acea galerie, am trecut pe lângă viața mea. Întorcându-mă la galerie, am găsit acolo două femei vorbind între ele. Cum conversația nu se încheia, n-am vrut să mă bag în vorbă, preferând să plec, după ce am aruncat o privire asupra tablourilor. Chiar în acel moment, una dintre doamne, ce părea curatoarea expoziției, mi s-a adresat de departe: „Doamnă! Încă n-ați văzut tot! Sigur nu ați văzut esențialul!”. M-am întors din drum pentru a doua oară și am intrat în

dialog cu acea doamnă, care m-a siderat spunându-mi: „Îl cunoașteți pe Fred Berance. Mi s-a spus că-l cunoașteți pe Fred Berance”. Eram, într-adevăr, bună prietenă cu Fred Berance, un scriitor uitat astăzi, care scrisese mult despre *Quattrocento*. Apoi, ea a adăugat: „Trebuie să vă duceți pe B-dul Auguste Blanqui nr. 96. Sunteți așteptată!”.

R.: Aceasta este adresa sediului Bisericii Ortodoxe din Franța. E posibil ca acea femeie să fi fost ortodoxă?

A. d. S.: Nici vorbă... Tocmai aici e paradoxul. Ea nu vorbea mânată de dorința de a face prozelitism, nici din pură intuiție psihologică, deoarece nu cunoștea nimic despre mine. Mult mai târziu, mi-a mărturisit că avea darul „claraudiției” și că, uneori, auzea din interior lucruri de genul acesta. O femeie admirabilă, de altfel, care a plecat în India pentru a îngriji leproși.

R.: Niciodată vacanța nu vi s-a părut atât de lungă!

A. d. S.: Niciodată! Întoarsă la Paris, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă duc la sus-amintita adresă. La vremea respectivă, cel puțin, biserica ortodoxă de acolo nu avea nimic seducător. Neagră și aproape pustie la ora aceea, nu părea a fi locul potrivit pentru experiențe fondatoare. [...] Dar s-a întâmplat ceva în mine și situația s-a schimbat radical după câteva ore de liniște. În cele din urmă, un preot a venit să mă întrebe: „Căutați ceva, doamnă?”. Încă mă pot auzi răspunzându-i: „Eu? Nu, nu mai caut nimic...”

R.: Iată ceea ce s-ar putea numi o conversație exemplară.....

A. d. S.: Nu tocmai. Mai întâi, pentru că, așa cum v-am spus, credința nu m-a părăsit niciodată. Să nu uităm că Ortodoxia și Catholicismul au același izvor. Apoi, în ciuda răspunsului meu, era clar că nu simțeam că aș fi „ajuns” cu adevărat la destinație. Ba chiar, dimpotrivă, am început imediat să „caut”. Dar e adevărat că totul s-a schimbat, s-a limpezit pentru mine în acea biserică, unde l-am întâlnit pe părintele Kovalevski, „micul părinte”, cum i se spunea, cel care avea să devină mai târziu episcopul Jean de Saint-Denis.

R.: Nu v-ați temut că, urmându-i pe acești preoți de origine rusă, exilați după Revoluția bolșevică, vă veți rupe de rădăcinile d-voastră occidentale și că, de dragul acestui exotism, veți fi, oarecum, rusificată?

A. d. S.: În Ortodoxie, credinciosul se hrănește din Tradiția Sfinților Părinți, acești maeștri duhovnicești pe care se întemeiază Biserica, atât în Occident, cât și în Răsărit. Apoi, nu există o autoritate exterioară și centralizată care să decidă de una singură ce este și ce nu este adevărat. Diferența dintre laici, preoți și episcopi corespunde doar unei scări a funcțiilor pe care aceștia le îndeplinesc în sânul Bisericii, fără a fi o ierarhie în sine. Ne putem alege un maestru spiritual, dar nici o siluire a propriei naturi, nici un moralism nu-ți vor fi impuse din exterior. Este responsabilitatea fiecăruia ca, hrănit cu Cuvântul Divin, să sporească pentru a descoperi deplina asemănare cu Dumnezeu. [...]

R.: Dar, totuși, oamenii pe care-i frecvențați erau ruși, aveau propria lor liturghie, propriile rituri, limba lor, nostalgia după patria-mamă...

A. d. S.: Așa este, și cred că mulți dintre cei care s-au simțit atrași de Ortodoxie au căzut pradă, într-o măsură mai mare sau mai mică, acestui pericol de „rusificare” despre care vorbiți.

Episcopul Jean conștientiza riscul. Pentru a-l evita, el a asumat dificila sarcină de a reconstitui și de a readuce la viață vechea Liturghie a Galilor, pe care popoarele noastre au practicat-o până în vremea lui Carol cel Mare. Animat de un spirit cvasi-totalitar, acesta din urmă a rupt popoarele din Occident de propriile rădăcini, impunând peste tot liturghia romană. O liturghie mult mai săracă, unde nu se regăsește nici invocarea Duhului Sfânt, nici magia simbolurilor, o liturghie din care a dispărut treptat tot ceea ce mai amintea de „pneumatologie”. [...]

R.: Dar cine era, de fapt, acest preot rus capabil să înțeleagă că dimensiunea cultică a Ortodoxiei e dintotdeauna adaptată fiecărei națiuni și că, prin urmare, oamenii de aici aveau nevoie să-și regăsească propriile rădăcini?

A. d. S.: O flacăără! Acest om era o flacăără! El „dansa” literalmente liturghia. În prezența lui, nu rămâneai niciodată la nivelul sentimentalismului, nivel la care mulți credincioși preferă să reducă întreaga religie. Se intra direct în ontologie, adică în taina firii umane capabile să se cunune cu divinul care o locuiește. El a fost maestrul meu spiritual. Între noi s-a petrecut nu atât un transfer psihologic, cât ceea ce aș numi un transfer spiritual. De altfel, dacă efortul său de „întoarcere la izvoare” nu ar fi avut prioritate față de propria persoană, biserica pe care a întemeiat-o ar fi dispărut o dată cu el, în 1970. Alături de „micul părinte” am început să prețuiesc cum se cuvine cântecul. Inima este vibrația esențială a omului. Aici, el poate presimți că e chemat să vorbească limba dumnezeirii, să devină el însuși Cuvânt. Apoi, am pătruns în lumea icoanelor, ceea ce a fost o mare bucurie pentru mine, care iubeam atât de mult pictura. Numai că icoana nu ține de estetica picturală: aici, nu omul își proiectează imaginea, ci lumea divină vine spre noi prin imagine și pornind de la imagine. În sfârșit, printre oamenii din jurul episcopului Jean l-am întâlnit pe cel care avea să-mi devină soț.

R.: Și tot împreună cu soțul d-voastră ați studiat sub îndrumarea acelui straniu kabbalist pe nume Emmanuel Levygne?

A. d. S.: Da, soțul meu a găsit „din întâmplare”, rătăcită într-un sertar, o carte a acestui om, despre care nu știam nimic. Or, de multă vreme nutream convingerea că iudaismul și limba ebraică trebuie să fie foarte importante pentru înțelegerea creștinismului. Istoria Sfântă, așa cum o învățasem, dovedea lipsa oricărei cunoașteri serioase, ba, mai mult, a oricărui contact cu lumea iudaică. În calitate de creștină, simțeam că eram privată de niște surse esențiale. Deci, ne-am dus să-l vizităm pe acest kabbalist în modestul său apartament din periferia de sud. [...] De atunci încolo, noi și alte câteva persoane am studiat sub îndrumarea sa într-un bistrou mizer din cartierul République. Și, în fiecare săptămână, aveam impresia că el și „micul părinte” își dădeau unul altuia cuvântul: practic, vorbeau aceeași limbă, fiecare din perspectiva propriei căi. De atunci, în ochii mei, ebraica și teologia sunt inseparabile (*n'ont plus fait qu'un pour moi*). Am senzația de a fi fost hrănită la două mamele ale aceleiași mame: iudeo-creștinismul.

R.: Dar cărțile d-voastră nu se întemeiază doar pe aceste două elemente, ci mai degrabă pe triada: antropologie, ebraică, teologie. Cum ați început să vă interesați de științele socio-umane?

A. d. S.: Am continuat să lucrez în spitale până la mijlocul anilor '60, dar, încet-încet, am putut să numesc ceea ce înainte nu știam să numesc. Din acel moment, am realizat radicala mea incompatibilitate cu această lume spitalicească, unde bolnavul este transformat într-un obiect.

[...] Am fost foarte sensibilă la semnalul de alarmă al lui C. G. Jung, care spunea: „Occidentul și-a pierdut miturile, Occidentul este pe cale să moară”. Însă pentru mine miturile erau vii – singura noastră problemă era că nu le mai puteam descifra. Trebuia, deci, să reînvăț a citi miturile, mai întâi în folos propriu, pentru ca, mai apoi, să le pot transmite. Acest efort de proporții a început în ziua când am avut intuiția analogiei profunde, ce denotă o corespondență de ordin ontologic, confirmată de toate miturile Tradiției noastre, între structura corpului uman și Arborele Vieții din kabbala.

R.: Pentru a înțelege această intuiție, poate că trebuie să redefinim sensul cuvântului „corp”. Vom rămâne insensibili în fața demersului d-voastră, câtă vreme vom continua să percepem corpul ca pe un obiect, ale cărui organe nu sunt decât materie, un corp fără semnificație în el însuși, redus la funcția sa imediată, în loc de a-l vedea ca simbolizând o funcție esențială omului, pe care îl cheamă să-și regăsească propria verticalitate ontologică. Dar nu tocmai iudeo-creștinismul ne-a încătușat în această dihotomie corp-suflet care îl devalorizează pe om?

A. d. S.: N-aș spune că e vina creștinismului – să recitim Evangheliile și anumiți Părinți ai Deșertului pentru a ne convinge –, cât vina unor creștini. Moștenim, de la Fer. Augustin încoace, un anume maniheism, fiind supuși unor accese de dualism ce au fost raționalizate și sistematizate o dată cu scolastica. Și totuși, la origine, în iudaism, corpul nu era același lucru cu carnea. El este BASAR, juvaer al omului, unde e conținută întreaga sa forță „erotică”, ce-l ajută să crească întru asemănare cu Dumnezeu, așa precum urcușul sevei în arbore îl face să se înalțe. Corpul este realitatea care ne amintește vocația noastră primordială de a deveni Oameni – ceea ce nu suntem încă – pentru ca, reconectați la Suflul divin, dar și printr-un efort continuu, să devenim Dumnezeu. Termenul BASAR nu desemnează carnea corpului depravat, redus la simpla orizontalitate. În clipa când am început să intuiesc punctele nodale din textele sacre și din mituri, fiecare organ mi s-a dezvăluit a fi purtătorul unui Sens.

R.: D-voastră afirmați că, prin sintaxa, etimologia și chiar prin forma literelor, limba ebraică ne vorbește tocmai despre structura omului și despre corpul său...

A. d. S.: Ea conține tot ceea ce științele socio-umane ne-ar putea învăța! Uneori, îmi spun că oamenii caută cu o biată lanternă de buzunar ceea ce – prin limba ebraică – stă în lumina unui far orbitor.

R.: Ce ne puteți spune despre celelalte tradiții?

A. d. S.: Desigur, orientalii au studiat cu multă finețe circulația energiilor în om. Față de cunoștințele lor în domeniu, suntem niște ignoranți. Dar există corespondențe între anumite realități încifrate în profuzimile uitate ale tradiției noastre și tradiția lor. Am fost foarte surprinsă, când, într-o zi, Dr. Kespi, Președintele Asociației Franceze de Acupunctură, mi-a telefonat pentru a-mi spune că am scris o carte despre... acupunctură. Fără a avea habar despre meridiane, am evidențiat relațiile foarte precise dintre, de pildă, picior, rinichi și urechi, pe care chinezii le cunoșteau de foarte mult timp. Acum mi se spune același lucru despre tradiția amerindienilor... Desigur, există adevăruri fundamentale, pe care oamenii le-au transmis de la o generație la alta, dar pe care noi le-am uitat cei dintâi. Eu nu trăiesc decât pentru a redescoperi și împărtăși aceste date ale Tradiției universale.

R.: Mulți medici, kinetoterapeuți, acupunctori folosesc azi în activitatea lor profesională aceste date pe care le-ați readus la lumină. Să răspundeți astfel, peste timp, bolnavilor care așteptau, zadarnic, răspunsul d-voastră?

A. d. S.: Suferința lor fizică și psihică m-a nedumerit atât de mult, încât eram sigură că, într-o bună zi, le voi putea răspunde. Mai exact, le sugerez să înceapă o introspecție care, numai ea, ne dă posibilitatea să acționăm cu adevărat responsabil. Să nu se ducă la medic ca la un

magician. Toate acestea erau în mine și trebuia să le aduc pe lume. N-am fost decât un receptacol, iar acum rolul meu este de a transmite.

Traducere de

Marian STAN *Sursa: blog Răzvan Codrescu*